

DE LA ASPECTE GENERALE ALE TRANSLITERĂRII CU CARACTERE LATINE A ALFABETULUI GRECESC LA PROBLEMATICA FENOMENULUI *GREEKLISH*

DIANA CĂRBUREAN¹

drd. Facultatea de Litere, Universitatea din București

FROM GENERAL ASPECTS CONCERNING THE TRANSLITERATION
WITH LATIN CHARACTERS OF THE GREEK ALPHABET
TO THE PROBLMATICS OF THE PHENOMENON KNOWN AS *GREEKLISH*

Abstract

This article aims to investigate the issues raised by the transliteration of the Greek alphabet with Latin characters and to provide a distinction inside the phenomenon known as *Greeklish*, as generated by the needs occurred in human communication through social media and dictated by technical constraints. If in Ancient times the transliteration of the Greek alphabet was initiated by Romans (from outside) eager to understand Greek Rhetoric and Philosophy, nowadays the attempts to transliterate this alphabet belonged to the native speakers of this language (from inside), who used digital means not provided with these special characters. As technology has developed, these means are now equipped with Greek letters and the use of the Latin characters is no longer recommended and also blamed by the language purists.

Keywords: *Greek Alphabet, transliteration, Latinoelliniká, Frankolevantínika, globalization, Greeklish.*

Greeklish sau *Latinoelliniká* sau *Frankolevantínika*² (Androutsopoulos 2000: 75) este un fenomen lingvistic, ce se manifestă la nivelul grafiei limbii

¹ **Diana Cărburean** este doctorandă în filologie la Universitatea din București. Este absolventă a Facultății de Litere, specializarea Filologie Clasică (Latină-Greacă Veche) din cadrul Universității Al. I. Cuza din Iași (2001), a Facultății de Limbi și Literaturi Străine, specializarea Neogreacă-Engleză din cadrul Universității din București (2008), a programului de Master în Traducerea Textului Literar Contemporan (2012) din cadrul aceleiași Universități. Este traducător autorizat pentru limba greacă începând cu anul 2005, colaborând în acest sens cu instituțiile judiciare ale statului român. A publicat traduceri din limba greacă în limba română. A predat limba greacă atât la Universitatea din București, cât și în cadrul unor centre private de limbi străine. Principalele domenii de interes sunt terminologia, semantica, lexicologia, etimologia; e-mail: diana.carburean@yahoo.ro.

² Termenii au fost readuși în atenția cercetătorilor de către Yiannis Androutsopoulos, profesor la Universitatea din Atena, în studiul său intitulat *Λατινο-Ελληνική ορθογραφία στο Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: χρήση και στάσεις (Ortografia latino-greacă în corespondența electronică: utilizări și poziții)* și prezentat în 1999 la Salonic, în cadrul Celei de a 20-a Întâlniri anuale a Departamentului de Lingvistică al Universității Aristotel.

(neo)grecești și care se referă la convertirea (transliterarea/transcrierea) alfabetului grecesc cu caractere latine. După cum se poate observa, termenul este alcătuit din două cuvinte din limba engleză *Greek + English = Greeklish*. Deși acest fenomen s-a manifestat încă din antichitate (prin încercările oamenilor de cultură din Roma antică de a calchia termeni și concepte din științele în care excelau elinii), abia în epoca modernă acest fenomen a fost conștientizat și tratat cu atenție, fiind „favorizat” de apariția mijloacelor tehnice de comunicare (telefoane mobile, calculatoare) și de generalizarea sa. Acesta este utilizat la ora actuală cu precădere de generația mai tânără. Din cauza noii structuri a învățământului preuniversitar din Grecia (marcată de scoaterea limbii latine din curricula de învățământ și de reducerea orelor de limbă greacă veche), utilizatorii acestui sistem de scriere consideră ca scriu cu litere englezești (*me angliká grámmata*) și nu latinești, de aici rezultând și denumirea de *Greeklish* și confuzia conceptuală pe care o suscită acest fenomen.

Antichitate și Epoca Medievală

Scrierea greacă este atestată începând cu secolul al VIII-lea a. Chr. De atunci și până astăzi, aceasta a trecut de la scrierea exclusivă cu majuscule, la cea cu minuscule, marcată de un sistem politonic (accent grav, accent ascuțit, accent circumflex), prevăzut cu spirite (lin și aspru) la început de cuvânt, pentru ca din anul 1982 sistemul politonic să fie înlocuit de sistemul monotonic. Mergând pe linia simplificării grafiei elene – bazată pe principii fonetice –, în prezent există voci care susțin scrierea cu *omikron* (o), inclusiv a cuvintelor scrise cu *omega* (ω), iar litera *iota* (ι) să înlocuiască toate cele șase tipuri de *i* existente (η^3 , ι , υ^4 , $\epsilon\iota^5$, $o\iota^6$, $\upsilon\iota^7$). Oricât de tentant ar fi pentru cei care doresc simplificarea ortografiei limbii (neo)elene, acest aspect va rămâne încă la nivelul unui simplu deziderat, deoarece introducerea scrierii cu un singur tip de *o* și unul singur de *i* ar produce distorsionarea unor realități lingvistice, îngreunând mai mult activitatea de cercetare filologică. Lucrurile, însă, merg chiar mai departe, existând voci care susțin introducerea alfabetului latin în țara lui Homer, aducând ca argument în acest sens „integrarea” formelor de cultură neogreacă în viața culturală mondială.

Încercări de redare a alfabetului grecesc cu litere latine au apărut, după cum menționez mai sus, încă din antichitate, din dorința de a calchia concepte și terminologii din sfera culturală a Greciei antice și de a le importa în domenii

³ Η, η eta gr.v., ita neogr., pronunțat i.

⁴ Υ, υ ȳpsilon gr.v., ypsilon neogr., pronunțat i.

⁵ Diftongul epsilon iota (ει), pronunțat ei erasmic și i în neogreacă.

⁶ Diftongul omikron iota (οι), pronunțat oi erasmic și i în neogreacă.

⁷ Diftongul ypsilon iota (υι), pronunțat iiii erasmic și i în neogreacă.

în care latinii erau încă la început (ἑξάμετρος/*hexámetrus*, χειρονομία/*chironomía*, ῥήτωρ/*rhétor*). La acel moment, putem vorbi despre transliterare, care se făcea respectând principiul cantității vocalelor din limba greacă (elina), unde η [*eta*], ω [*omega*] corespundeau vocalelor lungi și se pronunțau ē și ō, iar ε [*epsilon*] și ο [*omikron*] corespundeau vocalelor scurte și se pronunțau ě respectiv ǒ (aspect foarte important în antichitate, deoarece o vocală lungă sau scurtă determinau încadrarea la conjugarea a II-a sau a III-a în latină sau contribuiau la scandarea corectă/incorectă a versurilor⁸). Acest mod de transliterare a alfabetului grec cu caractere latine vine în sprijinul susținătorilor pronunției erasmice⁹, perpetuată astăzi de teologii catolici și protestanți (βάρβαρος/*bárbaros*).

La rândul lor, teologii răsăriteni au susținut și susțin în continuare sistemul de pronunție al limbii neogrețești de astăzi și pentru greaca veche, sistem cunoscut drept pronunție reuchleriană¹⁰ (βάρβαρος/*várvaros*), complicând astfel și mai mult lucrurile pentru cei care au fost nevoiți la un moment dat, din varii motive, să redea cuvintele grecești cu caractere latine. Putem vorbi în această situație despre o *transcriere* (fonetică) și nu despre *transliterare*, deoarece nu se mai respectă principiul cantității vocalelor, nici existența spiritului aspru de la începutul anumitor cuvinte [Ἑρμῆς / *Hermes* (gr.v.) / *Ermis* (neogr.), Ὅμηρος / *Homeros* (gr.v.) / *Omiros* (neogr.) – Homer, Ἑκτωρ / *Hektor* (gr.v.) / *Ektor-Ektoros* (neogr.)] și nici componenta diftongilor (greaca κοινή se pronunța erasmic *koiné* și reuchlerian *kiní*).

La apreciere personală, fenomenului descris mai sus i se poate atribui titulatura de *Latinoelliniká* și mai târziu, în epoca medievală, de *Frankolevantínika* (date fiind realitățile istorice în care aceste denumiri au apărut). Termenul de *Frankolevantínika* a apărut în strânsă legătură cu ocupația francilor din Grecia (Φραγκοκρατία/*Frankokratía*) (1204-1566). Termenul mai potrivit ar fi cel de *Latinokratía*, deoarece ocupatorii nu erau doar franci, ci și venețieni¹¹.

La un moment dat apare și termenul *Frankohiotika*, denumind limba greacă scrisă cu caractere latine, fenomen datorat prezenței misionarilor catolici în insula Chios (vezi piesa de teatru *Fortounatos* de Markos Antonios Foskolos, 1655).

Modul de transliterare a textelor grecești i-a preocupat și pe cercetătorii români ai antichității grecești. Din dorința de a nu exista confuzii și abateri ce ar fi putu genera alterări semantice, a fost adoptat standardul STAS 5309/2-78 – *Conversia scrierilor nelatine. Transliterarea caracterelor grecești în alfabetul latin*.

Astfel, într-un studiu publicat în 2005, Alina Gioroceanu dezbatte confuziile ce apar în redarea cuvintelor/termenilor grecești în limba română, remarcând în

⁸ Poezia antică (elină și latină) a fost marcată la începuturile ei nu de rimă, ci de cantitatea silabelor, care produceau o melodicitate aparte.

⁹ Desiderius Erasmus de Rotterdam (1467-1536).

¹⁰ Johann Reuchlin (1455-1522).

¹¹ Denumirea se referea, de fapt, la toate popoarele vest-europene și catolice care au ocupat teritoriul Greciei la un moment dat.

acest sens influența franceză, dat fiind faptul că unele cuvinte de origine greacă au pătruns în limba română pe filieră franceză. De aici și oscilațiile ce apar între pronunțarea lui *-s-* intervocalic ca *s* sau *z* (*filosofie* sau *filozofie* fiind cel mai cunoscut exemplu în acest sens). Pornind de la *Marele dicționar de neologisme* (Marcu 2000), cercetătoarea remarcă următoarele oscilații: *iso-* vs. *izo-*, *desmo-* vs. *dezmo-*, *dis-* vs. *diz-*, *doliho-* vs. *dolico-*, *eclési-* vs. *eclezi-*, *eno-* vs. *oeno-*, *holo-* vs. *olo-*, *homo-* vs. *omo-*, *pahi-* vs. *pachi-*, *-saur* vs. *-zaur* (MDN, *apud* Gioroceanu 2005: 51), dar și *homo-* vs. *omec* (sub influența spiritului aspru redat în pronunție ca *h*, preluat ca atare de latini și păstrat, după principiile pronunției erasmice, în perioada medievală a Europei de Apus).

O problemă aparte o ridică transliterarea consoanelor aspirate χ^{12} , θ^{13} și δ^{14} (aceasta din urmă pentru neogreacă). *Hi* (χ) apare redat fie *h* (transcriere fonetică), fie *ch* (forma clasică) și chiar *c* (*doliho-* vs. *dolico-*, *pahi-* vs. *pachi-*) sub influența franceză (Gioroceanu 2005: 51). Problema lui *hi* (χ) nu este însă atât de recentă. Aceasta i-a preocupat și pe gramaticii și erudiții latini Consentius, Cicero, Varro, Quintilian, care semnalau, pe fondul bilingvismului latino-grec, extinderea pronunției aspirate a acestei consoane (ex. *chorona*, *sepulchrum*).

O altă consoană aspirată, care ridică probleme de redare, dar mai ales de pronunție este litera gamma (Γ , γ). Dacă pentru pronunția acesteia în greaca veche nu avem informații speciale, în neogreacă lucrurile se complică puțin pentru vorbitorii nenativi. Sunetul ar putea fi redat în scris ca g^h pentru a marca aspirația. Revenind la problemele legate de transliterare, dacă pentru cuvintele pătrunse din greaca veche (sau formate pe baza morfemelor din greaca veche) în latină și apoi în fondul universal (ex. *geometria*) nu există îndoieli cu privire la redarea și pronunția lui gamma, nu tot așa stau lucrurile în neogreacă, în care sunetele din limba română *ge*, *gi* (și *ce*, *ci*) nu există. Astfel, deși transliterăm cuvântul $\gamma\epsilon\rho\acute{\alpha}\mu\alpha\tau\alpha$ („bătrânețe”) ca *gerámata*, îl vom pronunța corect $g^heramata$ sau adaptat la sistemul fonetic românesc, *gheramata*.

În ceea ce privește litera *fi* (Φ , ϕ), aceasta este redată după sistemul clasic (standardizat) ca *ph*, dar și simplificat *f*.

Perspectiva actuală.

De la constrângerile tehnologiei la confuzii conceptuale

Așa cum menționam la începutul acestui articol, în zilele noastre se produce o confuzie legată de ceea ce tinerii greci denumesc generic *Greeklisch*. Aceștia includ în acest concept atât transliterarea/transcrierea alfabetului grec cu

¹² X, χ (hi) în gr. v și neogr., pronunțat *h*.

¹³ Θ , θ (theta în gr.v.) (thita în neogr., pronunțat *th* ca în engl. *think*).

¹⁴ Δ , δ (delta în gr.v.) (d^h elta în neogr., pronunțat ca în engl. *that*).

litere latine, cât mai ales pătrunderea anglicismelor în limba neogreacă, pe fondul dezvoltării tehnologiei și al globalizării. Personal consider că trebuie făcută o distincție în interiorul a ceea ce presupune fenomenul *Greeklish*. Distingem astfel tipul *Greeklish 1*, favorizat de apariția mijloacelor tehnice, nedotate la început cu sisteme de grafie sau comenzi în limba greacă, și *Greeklish 2* (denumind atât un tip de grafie specifică, cât mai ales un vocabular înțesat de anglicisme), intens folosit de foarte tinerii utilizatori de calculatoare (*κομπιουτεράκηδες/kompiouterákides*) pe forumuri, pagini de socializare și jocuri interactive. Împotriva acestuia din urmă se îndreaptă reacțiile adverse ale „puriștilor” limbii neogrecești.

În plus, la această apreciere (a existenței a două tipuri de *Greeklish*) a contribuit și faptul că *Autoritatea Elenă pentru Standardizare (ΕΛΟΤ/ΕΛΟΤ¹⁵)*, înțelegând nevoia, dar și realitatea contemporană și nevoia de integrare a vorbitorilor de greacă în sistemele internaționale de comunicare, a elaborat *Standardul ISO 843:1997* (revizuit în 1999)/*ΕΛΟΤ 743:1982* (revizuit în 2001). În baza acestui standard funcționează și Serviciul Elen de Pașapoarte (<http://www.passport.gov.gr/elot-743.html>).

Despre acest standard se menționează în pagina de gardă că „a fost redactat conform procedurilor prevăzute de către Regulamentul de Redactare și Emitere a Standardelor Elene, de către Comisia Tehnică ΕΛΟΤ/ΤΕ 74 – Tehnologia tuturor caracterelor – al cărei Secretariat are în subordine Biroul de Prelucrare Electronică a Datelor ΕΛΟΤ [...]”, și la el fac referire atunci când utilizez termenul *Greeklish 1*.

Conform acestuia, *transliterare* (*μεταγραμματισμός/metagrammatismós*), înseamnă redarea literă cu literă a cuvintelor, fiind utilă sistemelor electronice neprevăzute cu alfabet grecesc. Cu ajutorul unui soft special se poate efectua „reconvertirea” în grafie greacă, fără modificări asupra cuvântului transliterat inițial, cel puțin la nivel teoretic.

Transliterarea este utilă și pentru a se realiza schimbul de informații din mențiuni bibliografice, servicii de catalog și baze de date, de către persoanele care nu cunosc limba greacă, dar au nevoie de respectivele informații (cercetători, organe judiciare, instituții și organizații internaționale). Transliterarea poate fi utilizată fără ca beneficiarul să cunoască limba greacă, existând sisteme automate de transliterare a textelor scrise cu caractere grecești (www.greeklish.net) prin simpla copiere (copy-paste) a textului „sursă” în căsuța destinată.

Tot standardul ISO 843/ ΕΛΟΤ 743 stabilește și modul în care se face *transcrierea/μεταγραφή/metagrafí*, aceasta fiind definită ca redare fonetică a cuvintelor din greacă cu caractere latine. În acest caz, nu mai este posibilă „reconvertirea” în grafie greacă a cuvintelor și este necesară o bună cunoaștere a limbii grecești de către beneficiar.

¹⁵ Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης (Ellinikos Organismos Typopoihsis A.E.).

La transcriere se face apel atunci când se inscripționează tăblițele și însemnele rutiere, precum și în cazul toponimelor.

La nivelul publicului larg se observă oscilații în aplicarea regulilor de transliterare și de transcriere. Dacă ar fi să facem o comparație, în cazul numelui propriu Γιάννης, transliterat, acesta apare *Giannis* și transcris *Yiannis* sau chiar *Iannis* sau *Ianis*. De asemenea, luând ca exemplu propoziția *Bună ziua, ce faci?/Καλημέρα, τι κάνεις;*, în transliterare apare *Kalhmera, ti kaneis;*, iar în transcriere, *Kalimera, ti kanis?*. Poate apărea, extrem de rar, și forma *Kalim;era, ti k;aneis?*, bizară la prima vedere, dar generată de constrângerile tehnice. Atunci când se scrie la un calculator prevăzut cu alfabet grecesc, pentru a marca vocala ce poartă accentul cuvântului, se tastează mai întâi [;] (sau tasta a doua din stânga tastei Enter) și apoi vocala țintă. În cazul în care calculatorul nu are prevăzută opțiunea grafiei cu caractere grecești, ceea ce am fi dorit noi să scriem apare redat cu caractere latine sub forma indicată mai sus (alte ex. *efxarist;o* pentru *ευχαριστώ*, *Mar;ia* pentru *Μαρία*, *gr;afō* pentru *γράφω* etc.).

Sistemul consacrat de standardul mai sus menționat se aplică scrierilor grecești indiferent de perioada în care acestea au apărut. Acesta se aplică atât textelor monotone (cu un singur tip de accent), cât și politonice (cu toate tipurile de accent și spirite), începând cu perioada clasică și până în epoca modernă.

Atunci când se face referire la numele străine proprii, standardul ISO 843/ELOT 743 stabilește ca acestea să fie scrise cu caractere latine sub forma lor originală. La o primă vedere, această precizare ar putea părea o exagerare, dar ea vine ca reacție la modul tradițional prin care grecii transcriau (nu transliterau) numele proprii din alte limbi în limba greacă (*Saussure – Σοσίρ/Sosir, Shakespeare – Σαίξπηρ/ Sexpir, Voltaire – Βολταίρος/Volteros, Molièr – Μολιέρως/Molieros* etc.) (ANΛ 2010, vezi *Indicele autorilor străini*). După cum se poate observa, pentru numele de personalități din trecutul mai îndepărtat s-a adăugat și terminația de masculin în *-os*. În funcție de perioada în care au fost aduse la cunoștința editorului/cititorului grec, numele de personalități au trecut de la forma sufixată în *-os*, la cea nesufixată, dar transcrisă fonetic, pentru ca mai apoi, în ultimul deceniu (aproximativ) să se păstreze forma originală a numelor personalităților străine.

Greeklisch 1 mai este folosit în corespondența electronică în cadrul societăților comerciale. Totuși, această practică este tolerată la nivele ierarhice egale, nu și în cazul mesajelor destinate superiorilor ierarhic, utilizarea sa fiind considerată lipsă de profesionalism.

Actualele sisteme electronice suportă grafia greacă (Control Panel > Region and Language > Keyboards and Languages > Greek / Greek politonic / Greek (220) / Greek (319) / Greek 220 Latin / Greek 319 Latin / Greek Latin), iar acest lucru i-a făcut pe mulți apărători ai limbii grecești să se ridice împotriva sistemului *Greeklisch*.

Cea de a doua subdiviziune făcută în interiorul sistemului Greeklish – *Greeklish 2* – este „standardizată” de tastatura calculatorului și de rațiuni de economie în limbă. Consider că acest sistem este mai mult o formă aparte de comunicare, ea fiind una ciuntită prin prescurtare, prin utilizare de cifre în locul literelor și de pătrunderea multor anglicisme redade fonetic (*θα σε δω*¹⁶/ *t^ha se d^ho*, *θα τα πούμε*/ *t^ha ta poume*, *4 u*, *sms*¹⁷, *e-mail*, *sim*, *profil*, *ουπς*¹⁸ etc.). La această formă de comunicare, intens blamată de generațiile mature, fac apel utilizatorii smartphone-urilor, a paginilor de socializare și a jocurilor electronice interactive. În studiul intitulat *Από Dieuthinsi σε Dieyðynsh: Ορθογραφική ποικιλότητα στην Λατινική μεταγραφή των Ελληνικών (De la Dieuthinsi la Dieyðynsh. Variație ortografică în transcrierea latină a limbii grecești)*, Yiannis Androutsopoulos observa „haosul” ortografic în redarea literei aspirate *θ* de către utilizatorii mijloacelor de comunicare de ultimă generație. Aceștia, constrânși de softurile avute la dispoziție, oscilau între *th*, *8*, *u* (datorită poziției literei grecești pe tastatură), *0* sau *9*. Cuvântul avut în vedere și care dă titlul studiului anterior menționat, *διεύθυνση* (adresă), apărea ca *diefthinsi*, *dieyðynsh*, *dieuthinsi*, *diou0unsh*, *diou9unsh* (Androutsopoulos 2001: 384).

Astfel, *Greeklish 1* pare a fi utilizat de cercul persoanelor care doresc afilierea la spiritul european, aducând ca argument adoptarea alfabetului latin și de alte popoare (românii care au renunțat la alfabetul chirilic), în vreme ce *Greeklish 2* rămâne la îndemâna adolescenților.

În mediul electronic a apărut astfel „grupul” celor care militează împotriva sistemului *Greeklish 2*, reacția lor mergând până la a scrie în limba engleză cu caractere grecești (*ουγι ντοντ λάικ Γκρικλις/ue dont laik griklis/We don't like Greeklish*).

Lupta dintre susținătorii și detractorii *Greeklish* (considerat „călcâiul lui Ahile”¹⁹ pentru limba greacă) se poate observa și pe pagina de socializare Facebook, unde au fost create grupuri de susținere a celor două tendințe, pro și contra. Avem astfel grupul susținătorilor: <https://www.facebook.com/#!/groups/ISPEAKGREEKLISH/?fref=ts> (*Group Description: This group is dedicated to all English speaking Greeks who have butchered both languages and formed one fake language called Grenglish or as some would say GREEKLISH!*²⁰). Comunitatea pare să fi adunat până la data de 23.10.2014 7.545 membri.

¹⁶ *See you* (calc).

¹⁷ Asimilat parțial prin adăugarea articolului pentru neutru (sg./pl. το/ τα).

¹⁸ Oops (adaptat parțial prin utilizarea alfabetului grecesc).

¹⁹ Organismul pentru Răspândirea Limbii Elene (*Οργανισμός για τη Διάδοση της Ελληνικής Γλώσσας*) a organizat în data de 20.12.2014, în cadrul Congresului „Money Show, Athens 2014”, manifestarea ce purta acest titlu: *Γκρικλις (Greeklish) – Η Αχίλλειος πτέρνα της γλώσσας μας; (Greeklish – Călcâiul lui Ahile pentru limba noastră?)*.

²⁰ Menționăm aici câte cuvinte postate cu mândrie de această comunitate: *mouvaro* (de la engl. *move*), *beloziria* (din engl. *below zero*), *hotdokia* (engl. *hot dog*).

O altă pagină pro *Greeklish* este <http://greeklish.blog.com/> (*The Home of Greeklish Support Community*), unde diftongii sunt transliterați [oi, ei, ai (excepție când ai constituie terminație verbală pentru diateza pasivă, persoana a III-a, singular și se transcrie e), ou] la fel ca și consoanele duble (ll, mm), dar η este transcris fonetic prin i nu h (grafic), iar ω apare w, ca prime observații. Blogul respectiv este scris într-o combinație de transliterare și transcriere de tip *Greeklish 1*.

Putem afirma că în ambele grupări, cea ‘pro’ și cea ‘contra’ *Greeklish*, s-au format aripa moderaților și aripa radicalilor. Astfel, în tabăra ‘pro’, moderații utilizează un sistem combinat de transcriere și transliterare, nefiind adepții adoptării alfabetului latin la nivel oficial. De cealaltă parte a baricadei, în tabăra ‘contra’, moderații promovează limba îngrijită, în perfectă armonie cu regulile gramaticale, iar radicalii scriu în engleză cu litere grecești, ca răspuns la „asaltul” saxon asupra limbii lui Homer. Aceștia din urmă s-au grupat FB *No more γρικλις ονλη γρικ/No more Greeklish only Greek* (<https://www.facebook.com/#!/pages/%CE%9D%CE%BF%CE%BC%CE%BF%CF%81%CE%B3%CE%BA%CF%81%CE%B9%CE%BA%CE%BB%CE%B9%CF%82-%CE%BF%CE%BD%CE%BB%CE%B7-%CE%B3%CE%BA%CF%81%CE%B9%CE%BA/215963025090996?fref=ts>), numărând 276 membri.

Adepții *Greeklish*, mulți dintre ei preocupați de aspecte de lingvistică contemporană, au înțeles faptul că limba este, la nivel general, un instrument viu de comunicare și că limba greacă, în ciuda unicității sale în lumea civilizată, pentru a nu fi izolată, trebuie să se integreze în blamata lume „globalizată” pentru a putea contribui la tezaurul umanității. Ei consideră că tocmai ceea ce îi face unici în lume îi exclude de fapt pe oamenii de cultură eleni de la manifestările unei lumi ce se vrea acum fără granițe.

Privit în ansamblu, fenomenul numit arbitrar *Greeklish* a avut și efecte pozitive, cum ar fi trecerea unor termeni definind concepte precum democrație (*δημοκρατία*//gr.v. *demokratia*, neogr. *dimokratia*) în limbajul politic universal sau nașterea unor termeni științifici pornind de la morfeme grecești.

Concluzionând, putem afirma că au existat încercări de transliterare/transcriere a alfabetului grecesc cu litere latine încă din antichitate. Acestea nu au avut atunci o denumire specifică, deoarece au aparținut unui grup restrâns de persoane, cu grad foarte ridicat de cultură, urmărind scopurile culturale ale unei caste. Cu trecerea timpului, dată fiind apariția calculatoarelor ce nu suportau la început grafia greacă, fenomenul a început treptat-treptat să capete forma unui fenomen de masă, grație numărului tot mai mare de utilizatori ai mijloacelor tehnice profesionale și de comunicare. Se impunea astfel adoptarea unei denumiri pentru acest fenomen – *Greeklish* – precum și reglementarea cadrului său de utilizare, în baza Standardului internațional ISO 843/ELOT 743. Ulterior, când sistemele electronice și mijloacele de comunicare au fost echipate cu opțiuni de scriere și comandă în limba greacă, tipul de scriere artificială a început să fie respins de cei care doreau păstrarea integrității limbii. Ca reacție

inversă la purismul din limbă, adepții alfabetului latin nu doar că l-au păstrat, ci consideră chiar că sub această formă cultura greacă poate fi mai accesibilă. Prin extensie, prin pătrunderea anglicismelor, favorizată de accesibilitatea la mijloace moderne de comunicare, s-a ajuns la apariția unui hibrid al *Greeklish*, denumit mai sus *Greeklish 2*.

BIBLIOGRAFIE

- Ανδρουτσόπουλος, Ι. Κ., 2000, „Λατινο-Ελληνική ορθογραφία στο Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: Χρήση και στάσεις” („Ortografia latino-greacă în corespondența electronică: utilizări și poziții”), în *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα*, Θεσσαλονίκη, σ. 75-86 (accesat la https://jannisandroutsopoulos.files.wordpress.com/2009/12/saloniki_1999_paper.pdf).
- Ανδρουτσόπουλος, Ι. Κ., 2001, „Από Dieuthinsi σε Diey8ynsh: Ορθογραφική ποικιλιότητα στην Λατινική μεταγραφή των Ελληνικών” („De la Dieuthinsi la Diey8ynsh. Variație ortografică în transcrierea latină a limbii grecești”), în *Ελληνική γλωσσολογία '99. Πρακτικά 4^ο Διεθνούς Συνεδρίου Ελληνικής Γλωσσολογίας, Λευκωσία, Σεπτέμβριος 1999*, σ. 383-390, Θεσσαλονίκη: University studio press (accesat la <http://www.netschoolbook.gr/androutsdict.html>)
- Gioroceanu, A., 2005, „Ortografierea termenilor greco-latini în româna actuală”, în *Analele Universității din Craiova, Seria Științe Filologice, Limbi Străine Aplicat*, I, nr. 1-2, pp. 50-53.
- Marcu, F., 2000, *Marele dicționar de neologisme*, București, Editura Saeculum. [MDN]

Dicționare

- Λεξικό νεοελληνικής λογοτεχνίας/Lexiko neoellinikis logotechnias*, 2010, Αθήνα, Εκδόσεις Πατάκη (*Dicționar de literatură neoelenă*) [ΑΝΑ]

Surse electronice

- https://jannisandroutsopoulos.files.wordpress.com/2009/12/saloniki_1999_paper.pdf
<http://www.netschoolbook.gr/androutsdict.html>
<http://www.blod.gr/lectures/Pages/viewlecture.aspx?LectureID=289#.TyFIqJIDc0I.facebook>
http://el.wikipedia.org/wiki/ISO_843
<https://www.facebook.com/#!/groups/ISPEAKGREEKLISH/?fref=ts>
<https://www.facebook.com/#!/pages/%CE%9D%CE%BF-%CE%BC%CE%BF%CF%81-%CE%B3%CE%BA%CF%81%CE%B9%CE%BA%CE%BB%CE%B9%CF%82-%CE%BF%CE%BD%CE%BB%CE%B7-%CE%B3%CE%BA%CF%81%CE%B9%CE%BA/215963025090996?fref=ts>
<http://www.greeklish.net>
<http://greeklish.blog.com/sample-page/>
<http://www.nlp.gr/romaeica/0frangochiotica.htm>
<http://www.passport.gov.gr/elot-743.html>
<http://sete.gr/files/Media/Egkyklio/040707Latin-Greek.pdf>
<http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=114039>